

Etický kódex UIS pre speleologický prieskum a výskum v zahraničných krajinách

Prijatý Medzinárodnou speleologickou úniou (UIS) na valnom zhromaždení tejto organizácie počas 12. medzinárodného speleologického kongresu (La Chaux-de-Fonds, Švajčiarsko, 1997). Pozmenený valným zhromaždením na 13. medzinárodnom speleologickom kongrese (Brasilia, Brazília, 2001). Ďalšie preklady a modifikácie tohto kódexu by mali vychádzať z jeho anglického textu ako základu.

UIS podporuje medzinárodné aktivity speleologických spoločností, jaskyniarskych skupín a karsológov, pretože sú potrebné na:

- objavovanie nových jaskýň a pokračovanie prieskumu v už známych jaskyniach,
- skúmanie ich obsahu; napríklad minerálov, organizmov, archeologických a antropologických pozostatkov,
- rozširovanie poznatkov o krase a jaskyniach na celom svete,
- umožnenie výmeny bezpečných jaskyniarskych techník,
- pomoc pri ochrane a udržiavaní jaskýň a krasu.

Aby sa speleologický prieskum a výskum v krajine, v ktorej sa má vykonať, vyhol nepochopeniu zo strany pôvodného a miestneho obyvateľstva, vlády, národných a miestnych jaskyniarskych organizácií, UIS pripravila nasledujúce odporúčania.

1. Pred opustením vašej krajiny

Vo viacerých prípadoch bude potrebné získať oficiálne povolenie od úradov v krajine, ktorú hodláte navštíviť. Okrem toho informujte národnú speleologickú organizáciu tejto krajiny; ak v krajine takáto organizácia nie je, kontaktujte národného delegáta v UIS.

Ak je to možné, organizujte spoločnú expedíciu s jaskyniarmi z krajiny, ktorú navštívite. Národná speleologická organizácia vás oboznámi s oficiálnymi požiadavkami vzťahujúcimi sa na expedície, na predkladanie expedičných správ a na publikovanie údajov, ako aj s obmedzeniami týkajúcimi sa získavania materiálov na vedecké štúdium alebo iné účely a ich vývozu do iných krajín.

2. Počas expedície

Členovia expedície majú dodržiavať zákony krajiny, miestne tradície a brať do úvahy, že niektoré jaskyne môžu byť posvätnými miestami a majú náboženský a/alebo kultúrny význam; prieskum a výskum v týchto jaskyniach môže byť obmedzený.

Členovia expedície nesmú poškodzovať kras ani jaskyne v navštívenej krajine. Ak je to možné a potrebné, majú vzdelávať miestne komunity a radiť im pri ochrane a udržiavaní tamojšieho krasu a jaskýň.

3. Po expedícii

Vzorky nazbierané počas expedície v krase a vnesené z jaskýň možno vyviezť z krajiny jedine vtedy, ak sa dodržali správne exportné postupy a ich vývoz bol povolený.

Kópie všetkých písomných a iných materiálov z expedície vrátane lokalizácií a máp jaskýň sa pošlú zúčastneným jaskyniarskym klubom, národnej speleologickej organizácii a/alebo národnému delegátovi v UIS.

Pomoc poskytnutá organizáciami z navštívenej krajiny sa spomenie vo všetkých publikáciách z expedície.

4. Ohľad na prácu iných skupín

Jaskyniarska skupina pred expedíciou do zahraničnej krajiny získa poznatky o predchádzajúcich a/alebo prebiehajúcich prácach domácich alebo zahraničných jaskyniarov v lokalitách, ktoré navštívi, aby ich nenarušila.

Do správy z expedície sa zaradi uznanie predchádzajúcich výskumov.

Ak sa stane, že niekoľko skupín pracuje v rovnakom území, bude daná možnosť vzájomne sa poučiť a koordinovať ďalšiu činnosť.

5. Doplnenie etického kódexu UIS (prijaté v Brasílii, Brazília, 2001)

a) UIS nalieha na všetkých členov výboru UIS a národných delegátov, ktorí vedú a akejkoľvek expedícii organizovanej do zahraničnej krajiny, aby okamžite kontaktovali a informovali národného delegáta cieľovej krajiny.

b) Ak člen výboru UIS zistí porušenie etického kódexu zahraničnou expedíciou, kontaktuje národného delegáta príslušnej krajiny s návrhom, aby poznatky expedície a správy neboli zaradené do ich oficiálnych publikácií a neprijmú sa ani do publikácií a na podujatia, ktoré podporila UIS.

c) V expedíciách, ktoré organizujú krajiny vysoko speleologicky rozvinuté do krajín s nižším speleologickým rozvojom, sa bude expedičná skupina usilovať čo najviac odovzdať svoje znalosti a podporiť miestne speleologické aktivity.

Preklad: Peter Magdolen